

PEKAŘOVA SPOLEČNOST ČESKÉHO RÁJE z. s.,
ÚSTAV DĚJIN UNIVERZITY KARLOVY A ARCHIV UNIVERZITY KARLOVY,
KATEDRA HISTORIE FAKULTY PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÉ
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI A REGIONÁLNÍ MUZEUM A GALERIE V JIČÍNĚ

VÁCLAV CHALOUPECKÝ

A OTAZNÍKY ČESKÉ A SLOVENSKÉ HISTORIOGRAFIE A KULTURY

21. – 22. DUBNA 2017

V POROTNÍM SÁLE ZÁMKU V JIČÍNĚ

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE POŘÁDANÁ U PŘÍLEŽITOSTI
100. VÝROČÍ STÁTOPRÁVNÍHO PROHLÁŠENÍ POSLANCŮ
ČESKÉHO SVAZU NA ŘÍŠSKÉ RADĚ Z 30. KVĚTNA 1917

POD ZÁŠTITOU VELVYSLANCE SLOVENSKÉ REPUBLIKY PETERA WEISSE
A ČESKO-SLOVENSKÉ KOMISE HISTORIKŮ

VE SPOLUPRÁCI S MĚSTEM JIČÍN, OBCÍ DĚTENICE, ČESKOU ARCHIVNÍ SPOLEČNOSTÍ, z. s.,
MUZEEM ČESKÉHO RÁJE V TURNOVĚ, STÁTNÍM OBLASTNÍM ARCHIVEM V ZÁMRSKU -
STÁTNÍM OKRESNÍM ARCHIVEM JIČÍN A STÁTNÍM OBLASTNÍM ARCHIVEM
V LITOMĚŘICÍCH - STÁTNÍM OKRESNÍM ARCHIVEM SEMILY

PROGRAM KONFERENCE

21. dubna 2017 – pátek

08:30 – 09:15	registrace účastníků a hostů, občerstvení
09:15 – 10:00	zahájení konference
10:00 – 10:35	úvodní přednášky
10:35 – 10:50	přestávka, občerstvení
10:50 – 12:50	konferenční jednání I., diskuse
12:50 – 14:15	přestávka na oběd
14:15 – 16:00	konferenční jednání II., diskuse
16:00 – 16:15	přestávka, občerstvení
17:00 – 22:15	kulturní program, Dětenice

Úvodní přednášky

Robert Kvaček: *Úvodní slovo pamětníka: Chaloupeckého generace v zrcadle vzpomínek členů Historického klubu*

Bohumil Jiroušek: *Václav Chaloupecký jako dědic Josefa Kalouska a Josefa Pekaře*

I. Česká a slovenská historiografie v éře ČAVU (1891–1951)

Nina Milotová: *„Říp je hora národní“ ... Krajina jako symbol autonomie českých dějin v díle Václava Chaloupeckého*

Milan Ducháček: *Dilthey, Troeltsch a noetické limity historismu Chaloupeckého generace*

Karol Hollý: *Koncepcia slovenských dejín Josefa Ladislava Píča a historická ideológia slovenského národného hnutia*

Jaroslav Bouček: *Jan Slavík a Václav Chaloupecký – historikové v protikladu*

Jitka Rauchová: *Václav Chaloupecký a Československý historický ústav v Římě*

Adam Hudek: *Chaloupeckého študent ako dvorný historik luďáckého režimu. František Hrušovský a slovenské dejiny*

DISKUSE

II. Česko-slovenské vztahy a historiografie menšin

László Vörös: *(Dis)kontinuita koncepcií národa a súvisiacich sociálnych kategórií v historiografickom diskurze v Maďarsku v desaťročí po r. 1919/1920*

Marek Krejčí: *„Vytrhnout Slovensko z Magyarországu...“. K aspektům formování slovenské kulturní identity v kulturní politice pražských vlád v činnosti ministerstva školství a národní osvěty a jeho bratislavských expozitur*

Jan Kahuda–Pavel Koblasa: *Nerovný dialog: čeští archiváři a hornouherské šlechtické archivy po zrodu CSR*

Tomáš Pánek: *Etnické hranice jako téma české a slovenské historiografie ve 30. a 40. letech 20. století*

Dalibor Státník: *Zápas Rusínů severovýchodního Slovenska ve 20. století o jazyk, národnost a víru*

DISKUSE

Podvečerní a večerní kulturní program

17:00 – 17:45	odjezd autobusem z Jičína do Dětenic
17:45 – 19:00	procházka Chaloupeckého rodnou obcí spojená se slavnostním odhalením renovovaného křížku na cestě na Lično
19:00 – 21:30	sokolovna Dětenice, společenský večer
21:30 – 22:15	návrat autobusem z Dětenic do Jičína

22. dubna 2017 – sobota

08:30 – 10:30	konferenční jednání III., diskuse
10:30 – 10:45	přestávka, občerstvení
10:45 – 13:00	konferenční jednání IV., diskuse
13:00 – 13:15	závěrečné slovo
13:15 – 14:45	přestávka na oběd
14:45	odpolední kulturní program

III. Chaloupecký medievista: dobové spory a druhý život díla

Martin Bača – Michal Slivka: *Chaloupeckého Staré Slovensko v optike súčasných poznatkov slovenskej archeológie*

David Kalhous: *Václav Chaloupecký a legendy o nejstarších českých světcích*

Roman Pazderský: *„Pozitivist“ Václav Novotný v roli proorepublikového vykladače svatováclavské a husitské tradice*

Martin Kindl: *Záviš Kalandra a jeho „české pohanství“ v kontextu dobové historiografie (a jeho reflexe a recepcie)*

Vojtěch Čurda: *Komparace interpretací husitského odkazu v meziválečné levicové historiografii (K. Konrád, Z. Kalandra, J. Slavík)*

Lukáš F. Peluněk: *Josef Macůrek, husitství a česko-rumunské vztahy ve středověku*

DISKUSE

IV. Kulturní regionalismus: stopy rodiny Chaloupeckých v Českém ráji a na Záhorí

Hana Kábová: *Kulturní regionalismus 1888–1918*

Viera Drahošová: *Pavel Blaho v kultúrnom dianí na moravsko-slovenskom pomedzí*

Milica Lustigová-Bunčáková: *Literárne tradície v rodine Ľudmily Chaloupeckej*

Radka Janků: *Dětenická pouta. Chaloupeckého rodiště a jeho „všichni dobří rodáci“*

Richard Juriga: *Mladoboleslavské gymnázium – první iniciační centrum Václava Chaloupeckého*

Václav Nájemník: *Roman a Zdeněk. Nejedlovské souvislosti v kraji učitelů a hudebníků*

Vratislav Zákoutský: *Josef Mach a loučeňské Arboretum*

DISKUSE

Závěrečné slovo

Odpolední kulturní program

14:45

Procházka pamětihodnostmi Jičína k Valdštejnské lodžii, možno spojit se společným posezením v tamní kavárně.

Autobusy zpět do Jičína na autobusové nádraží: 16:17, 16:48, 17:17, 18:17 (cca 10 minut jízdy).

Změna programu vyhrazena

VÁCLAV CHALOUPECKÝ A OTAZNÍKY ČESKÉ A SLOVENSKÉ HISTORIOGRAFIE A KULTURY

Další z konferencí Pekařovy společnosti Českého ráje je věnována dílu a odkazu historika, archiváře a knihovníka Václava Chaloupeckého (1882–1951).

Rodák z Dětenic u Libáně byl příslušníkem generace historiků a kulturních pracovníků, jejichž kariérní vzestup je spojen především s obdobím zrodu, budování a pádu Republiky československé. Mnozí z nich však dosud zůstávají ve stínu svých univerzitních učitelů. I když o některých osobnostech této generace vyšly monografie či kolektivní díla, stále zde zůstává mnoho otevřených problémů, nových způsobů kladení otázek, ba i výbušných témat. Zejména na ně se snaží zaměřit příspěvky letošní konference.

Chaloupeckého generace prožila aktivní věk v éře vzestupu a slávy České akademie věd a umění, proto je konference časově vymezena érou šesti dekad české a slovenské vědecké a kulturní práce pod záštitou této instituce od založení roku 1891 až do její transformace roku 1951, který je též rokem úmrtí Václava Chaloupeckého. Život a dílo Chaloupeckého i jeho současníků byly významně ovlivněny klimatem nadšeného pěstování a posléze i vyčerpávání ideje česko-slovenské vzájemnosti. Kontroverzní pokusy o interpretaci slovenských, potažmo československých dějin v klimatu nového státního útvaru zanechala na vztahu Čechů a Slováků významné, ne vždy ovšem pozitivní stopy. I proto je konference s připomínkou 100. výročí zlomové programové revoluce v Prohlášení Českého svazu na Říšské radě z 30. května 1917 věnována především otázkám interpretace česko-slovenských vztahů v historiografii.

Protože Chaloupecký zanechal stopu jak v politickém klimatu Československé republiky, tak v medievistice, je dobovým obrazům středověku, jejich „druhému životu“ a aktuální reflexi věnována samostatná konferenční sekce. Podobně – a tradičně – je zařazen i blok věnovaný otisku Chaloupeckého a jeho generačních souputníků v prostoru Českého ráje a také na moravsko-slovenském pomezí, rodišti Chaloupeckého manželky, básničky Ľudmily Chaloupecké, roz. Groeblové. Slovácko a Záhorí náleží též k neuralgickým místům paměti“ českých a slovenských dějin, spjatým s obdobím Velké Moravy a procesem formování české a uherské monarchie v raném středověku, k němuž se v oficiálním „narrativu“ vztahoval obraz kořenů společného státu.

Věříme, že z konferenčního jednání vzejdou podněty, jež se posléze stanou východiskem chystané kolektivní monografie. Srdečně Vás tímto zveme nejen na konferenci samou, ale i ke společenskému setkání v rámci kulturního programu, který je tradičně součástí konferencí Pekařovy společnosti Českého ráje.

Za přípravný výbor

PhDr. Eva Bílková, předsedkyně Pekařovy společnosti Českého ráje

PhDr. Milan Ducháček, Ph.D., odborný garant konference